

JUHLAJULKAISU

**SUOMALAINEN
LAKIMIESYHDISTYS**

1898 · 22/10 · 1948

SUOMALAINEN LAKIMIESYHDISTYS

TOIMITUSKUNTA:

AARNE REKOLA

V. MERIKOSKI

TAUNO TIRKKONEN

ILMARI MELANDER

TYRVÄÄN KIRJAPAINO OY - VAMMALA 1948

ISSN 0356-7222

ISBN 978-951-855-702-2 (PDF)

Allan Särkilahti

1870—1935

Yksi niistä, joiden nimi liittyy mitä läheisimmin Suomalaiseen Lakimiesyhdistykseen, on oikeusneuvos, professori Allan Särkilahti. Hän kuului niihin, jotka marrask. 25 p:nä 1905 olivat hyväksymässä lokak. 22 p:nä 1898 perustetulle »Suomenmielisten juristien klubille» uusia sääntöjä, joiden mukaan mainittu seura otti uudeksi nimekseen »Suomalainen Lakimiesten yhdistys». Hänet valittiin perustavassa kokouksessa uuden yhdistyksen johtokuntaan. Yhdistyksen puheenjohtajana oli hän vuodet 1911—1913 ja 1923—1924.

Allan Särkilahti ei ollut yhdistyksen keskeisiä henkilöitä vain silloin kun hän oli puheenjohtajana sen johdossa. Hänen persoonansa antoi eloa ja väriä yhdistyksen toiminnalle aina kun hän siihen osallistui. Hänen lausuntonsa keskusteluissa herättivät mielenkiintoa. Ne olivat ajatusrikkaita ja positiivisia. Hänellä oli sana vallassaan. Terävällä ironialla ja leppoisalla huumorilla osasi hän höystää sanottavansa. Harvoin hän käytti edellistä, mutta sitä useammin jälkimmäistä.

Suomalainen Lakimiesyhdistys — samalla kun se oli tarkoitettu olemaan yhdyssiteenä suomenkielisten lakimiesten välillä — oli perustettu edistämään ja kehittämään suomenkielistä oikeuskulttuuria. Ne, jotka olivat laskeneet yhdistyksen peruskivet, olivat kaikki tietoisia siitä, että tässä suhteessa oli paljon tehtävä, jos mieli korottaa suomenkielinen oikeuskulttuuri sivistyskansan vaatimusten tasolle. Mutta ehkä voimakaimmin sen tunsu ja tajusi Allan Särkilahti. Ja hän asetti koko henkisen voimansa niiden ponnistusten palvelukseen, jotka tähtäsivät sanotun kulttuuripäämäärän saavuttamiseen. Eikä hän empinyt käyttää terävääkään säilää taistellessaan tuon päämääränsä puolesta. Ennen kaikkea esiintyi

hän pelottomana taistelijana suomenkielisen yliopistollisen lainopillisen opetuksen aikaansaamiseksi. Niinpä hän vuonna 1906 lausui lainopillisen tiedekunnan istunnossa: »Katson velvollisuudekseni vaatia, että maan suomenkieliselle rahvaalle laillisesti taataan mitä sille oikeuden ja kohtuuden mukaan kuuluu, tuomarikunta, joka todella osaa kirjoittaa lait, joita rahvaan täytyy totella, ja toimittaa oikeudenjakoa, jonka alle rahvaan täytyy alistua, sillä kielellä, jota tämä rahvas itse ymmärtää. Semmoista tuomarikuntaa ei Suomen kansalla tosin vielä tähän asti ole ollut, mutta sellaista on se mielestäni oikeutettu yliopistolta vaatimaan.» Itse hän suoritti suurtyön suomenkielisen yliopistollisen lainopillisen opetuksen edistämiseksi. Hän julkaisi mm. ensimmäisen suomenkielisen rikosoikeudellisen oppikirjan. Tämä teos: »Suomen rikosoikeuden oppikirja», joka rakentuu oleellisesti aivan uusille rikosoikeudellisille periaatteille, on ollut sekä tieteellisessä että käytännöllisessä suhteessa suurimerkityksellinen. Se mm. vasta varsinaisesti loi suomenkielisen rikosoikeudellisen sanastonkin. Rikosoikeuden oppikirjan ohella on ennen kaikkea mainittava hänen kirjoittamansa »Lainopin alkeet», joka on ollut lukemattomille suomenkielisille ylioppilaille ensimmäisenä opaskirjana heidän lähtiessään taivaltamaan lainopin monimutkaista tietä.

Siitä työstä, minkä Allan Särkilahti suoritti Suomalaisen Lakimiesyhdistyksen piirissä, on yhtenä tärkeimpänä ja vaikutukseltaan merkityksellisimpänä mainittava hänen toimintansa Lakimiehen päätoimittajana. Jo vuonna 1903 hän ryhtyi julkaisemaan omissa nimissään ja oleellisesti omalla taloudellisella vastuullaan tätä lainopillista aikakauskirjaa, joka, kuten sen ensimmäisen numeron »lukijalle» osoitetussa esittelyssä lausuttiin, »pitäen kotimaisten oikeussäännösten selvittämistä ja kehittämistä kansan enemmistön kielellä tärkeimpänä silmämääränään, tarjosi kaikille, jotka oivaltavat tämän tehtävän tärkeyden, tilaisuutta ja kehoitusta käymään siihen osalliseksi sekä samalla piti lukijassaan vireillä tietoisuutta oikeuselämän ja -tieteen tärkeimmistä merkki-ilmiöistä omien rajojemme ulkopuolella.»

Vuoden 1907 alusta otti Suomalainen Lakimiesyhdistys aikakauskirjan omaksi julkaisukseksi Allan Särkilahden jäädessä edelleen sen päätoimittajaksi. Tällä paikalla hän pysyi vuoteen 1917 ja otettuaan saman tehtävän uudelleen vastaan vuonna 1923 hoiti hän sitä uskollisesti kuolemaansa

saakka. Siis 28 vuoden ajan oli hän ensisijaisesti vastuussa tämän ensimmäisen suomenkielisen lainopillisen aikakauskirjan toimitustyöstä ja sisällyksestä. Alkuaikoina oli päätoimittajan työ mitä raskainta. Silloin oli hänen suurimmaksi osaksi itse kirjoitettava se, mitä siinä julkaistiin. Ja myöhemminkin, kun aikakauskirjan avustajakunta jo oli kasvanut, antoi hänen kynänsä runsaasti aineistoa aikakauskirjalle. Paljon siitä, mitä aikakauskirjassa on pirteintä ja sanallisestikin voimakkainta on hänen henkensä tuotetta. Lakimiehen 25-vuotispäivänä laskettiin, että lähes 22 % kaikista siihen mennessä siinä julkaistuista kirjoituksista oli Allan Särkilahden kynästä lähteneitä. Se työ, minkä Allan Särkilahti niinollen on suorittanut Lakimiehen hyväksi, on todella suuri. Paljon hän oli uskaltanut silloin kun hän ryhtyi julkaisemaan Lakimiestä. Rakkaus suomenkieliseen oikeuskulttuuriin ja voimakas tahto kehittää ja kohottaa sitä antoi hänelle rohkeutta ja voimaa lähteä kyntämään uutta sarkaa suomenkielisen kirjallisuuden vainiolla. Sitkeästi ja vaivojaan säästämättä teki hän itse pitkän työpäivän tämän saran kasvukuntoon saattamiseksi. Eikä hänen työnsä ole hukkaan mennyt. Tehty kylvö on kasvattanut kauniin sadon.

Tämän lyhyen muistokirjoituksen puitteissa ei ole mahdollista eikä ole tarkoitukseen kosketella edes pääkohdittain Allan Särkilahden työntätteisen ja rikassisältöisen elämän kaikkia eri puolia. Sen vuoksi edellisen lisäksi enää vain muutama sana.

Allan Särkilahden luonteen kauneimpia piirteitä oli peloton oikeudenmukaisuus. Sen, mikä hänen mielestään oli oikein ja totta, lausui hän julki arkailematta ja kiinnittämättä huomiota siihen, mitä siitä ajattelivat ne, joita asia ehkä koski. Vähemmistöön jääminen ei häntä peloittanut. Hän ei koskaan kaunistellut asioita, vaan esitti ne kaikessa alastomuudessaan sellaisina kuin ne todellisuudessa olivat. Siksi olivat hänen arvostelunsa usein niin kirveleviä — ne osuivat monasti arimpaan kohtaan. Mutta ankarimpanakin arvostelijana hän aina oli positiivinen. Rakentaminen eikä repiminen oli hänen päämääränään. Häntä ei aina ymmärretty, kun ei nähty niin syvälle kuin hän näki.

Yhteiskunnallisessakin suhteessa näki hän kauemmas ja selvemmin kuin useimmat sivistyneistön — suomenkielisenkin — edustajat. Hänen lausuntonsa Hämmäläis-Osakunnan inspehtorina jo 1900-luvun alkuvuosina

osoittavat, kuinka hän esim. tajusi sen suuren vaaran, mikä kansakuntaa uhkaa sen vuoksi, että sivistyneistö erottautuu työväestöstä, mistä seurauksena on kuilun syntyminen niiden välille. Vain läheinen yhteistointa sivistyneistön ja työväestön välillä saattoi hänen mielestään turvata kehityksen oikean suunnan. Inspehtorina hän julisti: lähemmäksi työväestöä ja siten lähemmäksi kansaa! Tässä suhteessa hänen käsityksensä mukaan oli paljon laiminlyöty. Niinpä hän valittaen huomautti, että ylioppilasnuoriso oli pysynyt liian vieraana työväenasiaille ja toivoi »että ylioppilaat aktiivisemmin tutustuisivat ja ottaisivat osaa työväen harrastuksiin sekä pyrintöihin heidän sekä yksityisessä että julkisessa elämässään». Ne olivat yhteiskunnallisen tienosoittajan sanoja.

Allan Särkilahti rakasti nuorisoa. Heille hän avoimesti puhui sydämensä kyllyydestä. Ylioppilaissa hän näki sen osan nuorisoa, jolle oli eniten annettu, mutta jolta kansa juuri tästä syystä oli myös oikeutettu eniten vaatimaan.

Bruno A. Salmiala.